

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

לפני כבוד השופטת כרמית בן אליעזר

תובע אילן גאנם
ע"י ב"כ עו"ד יוני ג'ורנו ועו"ד רחל למברג

נגד

נתבע ערן הלל
ע"י ב"כ עו"ד גיא יעקב

פסק דין

העובדות והשתלשלות ההליך

1. התובע משרת במשטרת ישראל בתפקיד קצין יחידת סיור במחוז הבירה.

ביום 25.7.2020 עסק התובע באכיפת הסדר הציבורי בהפגנה שנערכה מול בית ראש העיר ירושלים, במהלכה עצר אזרח שהפר לטענתו את הסדר הציבורי. האירוע צולם בחלקו ע"י עובר אורח והועלה לרשת החברתית פייסבוק, במסגרת פוסט שפרסם פלוני, אשר מתח ביקורת על התנהלות המשטרה, כפי שמתבטאת בסרטון (הפוסט אליו צורף הסרטון יכונה להלן: "הפוסט" או "הפוסט המקורי").

לפוסט הגיבו מגיבים לא מעטים, כאשר עפ"י התגובות שצורפו לכתב התביעה, רובם ככולם הגיבו במילים קשות (יותר או פחות) המופנות כלפי משטרת ישראל והשוטר אשר נצפה בסרטון. עפ"י הנטען בכתב התביעה, נכון למועד הגשת התביעה, מעל 220,000 איש צפו בסרטון, 4,458 אנשים שיתפו אותו, 674 אנשים הגיבו לו, ומעל 1,000 איש "חיבבו" את הסרטון (כלומר, הגיבו בסימן "like").

ייאמר כבר כעת, כי מצרופות כתב התביעה עולה, כי בשום שלב לא הוזכר שמו של התובע כמי שמופיע בסרטון, וככל שניתן לראות בעין בלתי מזויינת לא ניתן ללמוד על שמו מתוך צפייה בסרטון (התובע לא טען, ולבטח לא הוכיח, אחרת), וספק אם ניתן לזהות את דמותו.

2. התובע הגיש במסגרת תיק זה תביעת לשון הרע נגד ארבעה מן המגיבים לפוסט המקורי. כנגד אחד מהם נמחקה התביעה לאחר שהתברר כי הוגשה נגדו עקב טעות בזיהוי; עם נתבע נוסף הגיע התובע להסכמה שקיבלה תוקף של פסק דין; ובעניינו של נתבע נוסף הגיעו

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

הצדדים להסכמה כי התביעה תוכרע על דרך הפשרה. להשלמת התמונה יצויין, כי התובע הגיש תביעה נוספת נגד חמישה מגיבים נוספים, ולדברי בא כוחו עם כולם הגיע לפשרה.

פסק דין זה עוסק בעניינו של הנתבע ערן הלל, שהגיב לפוסט במילים: "שטן של בן אדם".

אין חולק, כי אין כל הכרות בין התובע לנתבע.

3. בכתב התביעה טען התובע, כי הפוסט אליו צורף הסרטון הצית מחול שדים של התנהלות לא אחראית ברשת, בהציגו מצג שווא חלקי ומגמתי, אשר גרם לאנשים רבים שנחשפו לו להתבטא בצורה קשה נגד התובע. התובע טען, כי הדברים שפרסם הנתבע מהווים לשון הרע, באשר הם נועדו לפגוע בשמו הטוב, להשפילו, לבזותו ולהציגו כאדם אלים וברוטאלי. הנתבע לא הסיר את הפוסט ולא הגיב למכתב התראה שנשלח אליו, ולפיכך הגיש התובע את תביעתו זו ועתר לחייב את הנתבע בפיצוי בסך 20,000 ₪ בגין הפגיעה בשמו הטוב.

4. בכתב ההגנה, טען הנתבע כי מדובר בתביעת השתקה שנועדה להרתיע את הציבור ולפגוע בחופש הביטוי של המשתמשים ברשת. הנתבע טען כי אין מדובר בפרסום לשון הרע, הדגיש כי לא פרסם דבר על מנת לפגוע בתובע ולבזותו ואף לא תרם להפצת הסרטון, אלא הגיב, כמו מאות מגיבים אחרים, מתוך סערת רגשות, לדברים הקשים שנצפו בסרטון, תגובה המוגנת במסגרת זכותו החוקתית לחופש הביטוי. לטענת הנתבע, בסרטון נראה שוטר מפעיל כוח בלתי סביר כלפי אדם מבוגר, המנסה להתגונן מפניו. הסרטון, כך טען הנתבע, לא הותיר רבים מהצופים בו אדישים למראה שוטר, שתפקידו להגן על הציבור, נוקט באלימות בלתי מידתית כלפי האזרח, אשר לא עשה דבר המסכן את התובע או את הציבור.

הנתבע הלן על כך שמדובר בתביעה בררנית אשר הוגשה נגד מגיבים בודדים מתוך מאות תגובות, אשר חלקן בוטות בהרבה מתגובתו שלו, והדגיש כי משרד ב"כ התובע שם לו למטרה להגיש תביעות רבות מטעם שוטרים, כאשר הכמות באה על חשבון האיכות שכן התביעה שהוגשה היא תביעת סרק, שמדובר במקרה מובהק של ביקורת על התנהלות של עובד ציבור, אשר עפ"י הפסיקה מוגנת בחופש הביטוי.

הנתבע טען כי התגובה שפרסם אינה מהווה פרסום לשון הרע ולחלופין היא חוסה תחת הגנות תום הלב, ובכללן הגנת סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965.

5. בהתאם להחלטת המותב הקודם שדן בתיק, הגישה האגודה לזכויות האזרח (אשר עתרה להצטרף להליך כידיד בית משפט ותכונה להלן: האגודה) עמדה מטעמה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

בעמדה שהוגשה מטעמה, עמדה האגודה לזכויות האזרח על כך שהתביעה היא אחת מתוך גל של עשרות תביעות דיבה, שהוגשו ע"י שוטרים, לאחר שהועלו לרשת סרטונים המתעדים אותם נוהגים באלימות במפגש עם אזרח, נגד משתמשים ברשת אשר הגיבו לתיעוד המצולם. האגודה ציינה, כי ברובם ככולם של המקרים, מיוצגים התובעים ע"י אותו משרד עו"ד, והתביעות מנוסחות באופן זהה. האגודה טענה, כי בעוד שהשוטרים מסתייעים במימון התביעות בקרנות שונות שמעמידה המשטרה לרשותם, הרי שהאזרחים הנתבעים, הנבחרים – כך טענת האגודה – באקראי מתוך מאות המגיבים, הם לא אחת אנשים פשוטים מעוטי הכנסה אשר אינם יודעים להתמודד עם ההליך המשפטי, ורבים מהם נאלצים להתפשר עם התובע כדי להימנע מניהול הליך משפטי העלול לגבות מהם מחירים כבדים. האגודה טענה, כי התביעה שבנדון, וגל התביעות בכללותו מהווים, ולמצער דומים בתוצאתם, לתביעת השתקה, שתוצאתה המסתברת הוא השתקת השיח החופשי והביקורתי ברשת ביחס לאלימות משטרתית – שיח שהוא בעל חשיבות ציבורית גדולה. האגודה הדגישה את חשיבותו של חופש הביטוי באינטרנט, בייחוד בעניינים בעלי חשיבות ציבורית, ואת ההגנה המיוחדת שמעניקה לו הפסיקה, המזהירה מפני פרשנות דיני לשון הרע באופן שייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאות חופשית ברשת. האגודה הוסיפה וטענה כי האופן שבו הוגשו התביעות, פערי הכוחות המובנים, ברירתם של מגיבים בודדים מתוך מאות וכיוצא באלה, מקימים חשש לשימוש בלתי הוגן בכוח התביעה, המצדיק, עפ"י ההלכה הפסוקה, סילוק התביעה על הסף. עוד טענה האגודה, כי ביקורת בוטה, קללות וגידופים, בהם נעשה שימוש במרבית התגובות, ככלל אינם מהווים, עפ"י ההלכה הפסוקה, לשון הרע, וזאת בפרט משמדובר בתגובות, הנבלעות ברעש הגדול שברשתות החברתיות, ואין האדם הסביר מסיק מהם דבר בגנותו של מי שאליו הן מופנות, ובפרט בענייננו, שעה שהדברים כלל לא הוטחו במפורש בשוטר התובע. האגודה הוסיפה וטענה, כי התובע הוא דמות ציבורית אשר עפ"י ההלכה הפסוקה ייטה בית המשפט לפרוס הגנה רחבה על ביקורת המופנית כלפיו בעניין ציבורי, ובפרט משמדובר בשוטר, שבידיו הופקדו המונופול החברתי על השימוש באלימות וסמכויות מרחיקות לכת שהפעלתן כרוכה בפגיעה בזכויות אדם. לסיכום, טענה האגודה כי הדיון בתביעה וביתר תביעות השוטרים צפוי להרתיע אזרחים מליטול חלק פעיל בשיח ציבורי חשוב המתקיים ברשתות החברתיות ולפגוע במאמצים לצמצם את האלימות המשטרתית, ולפיכך נוטה הכף לטובת ההגנה על חופש הביטוי.

6. בישיבת קדם המשפט שהתקיימה ביום 11.7.2021, הגיעו הצדדים להסכמה דיונית, כי בעלי הדין ייחקרו בקצרה בישיבת קדם המשפט, הצדדים יגישו סיכומים בכתב, ועל יסוד אלו יינתן פסק הדין בתיק. הצדדים הגישו סיכומיהם, ועתה הגיעה שעת ההכרעה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

דיון והכרעה

7. בפתח הדברים אציין, כי אף שמצאתי כי רבות מטענות האגודה לזכויות האזרח אכן ראויות לדיון מעמיק, הרי שפועל יוצא מכך שהאגודה לא צורפה כצד להליך (בהחלטת המותב הקודם שדן בתיק, אשר התיר אך הגשת עמדה מטעמה) ושל ההסדר הדיוני אליו הגיעו הצדדים, כי הדיון בטענות אלו לפני לא היה ממצה. בנסיבות אלו, ומשממילא הגעתי, כפי שאפרט להלן, למסקנה כי דין התביעה להידחות - לא מצאתי להידרש לטענות, מעבר למפורט להלן.

8. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים ולנסיבותיו המיוחדות של תיק זה, מצאתי כי דין התביעה להידחות, ולהלן אפרט בקצרה את נימוקיי.

9. כידוע, בבואו של בית המשפט לדון בתביעת לשון הרע בוחן הוא, בשלב ראשון, האם מתקיים יסוד הפרסום והאם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מהחלופות בהגדרה שבסעיף 1 לחוק, דהיינו האם הוא עלול להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרף לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; לבזותו בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדות לו; לפגוע במשרתו או במשלח ידו; או לבזותו בשל גזעו, מוצאו, נטייתו וכיוצ"ב.

בצד זאת, נקבע בהלכה הפסוקה, כי בחינת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע בגדר אחת מן החלופות הקבועות בחוק מתבצעת בהתאם לתכלית החוק ולאיוזנים חוקתיים, על פיהם יש לבחון אם מדובר בביטוי אשר החוק מטיל חבות בגינו (ראו ע"א 4534/02 **רשת שוקן בע"מ ואח' נ' הרציקוביץ**, פ"ד נח(3) 558 (להלן: **עניין הרציקוביץ**)), בפסקה 9 לפסק הדין; וראו גם ע"א 89/04 **נודלמן נ' שרנסקי** (4.8.2008), בפסקה 17 לפסק הדין, שם נפסק כי האיזון החוקתי חולש על כל שלבי הניתוח בתביעת לשון הרע). משמעות הדבר היא, כי לא בכל מקרה בו בא הביטוי בגדר אחת מן החלופות הקבועות בסעיף 1 לחוק (במובן זה שהוא עלול להשפיל אדם בעיני הבריות, לבזותו וכיוצ"ב) בהכרח תוטל בגינו אחריות בלשון הרע, אלא שעל בית המשפט לדון ולהכריע, האם בהתחשב באיזון החוקתי המתבקש בין חופש הביטוי לשמו הטוב של אדם, בנסיבות הקונקרטיות של הפרסום הנדון – מוצדק להגדיר את הפרסום כפרסום לשון הרע אשר עפ"י החוק יש להטיל אחריות בגינו (לגישה שונה מעט ראו פסק דינו של חברי, כב' השופט סתיו, בתא (ראשל"צ) 20882-09-19 **אביבית בר זוהר נ' רדיו ללא הפסקה** (19.1.2021), בפסקה 10 לפסק הדין, על הפסיקה הנזכרת שם).

10. הצורך בבחינת האיזונים החוקתיים המתבקשים בין חופש הביטוי והזכות לשם טוב עובר כחוט השני בפסקי הדין הדנים ביישומו של חוק איסור לשון הרע, וביתר שאת שעה שעסקינן בפרסום לשון הרע במרשתת. בהלכה הפסוקה נקבע, כי יש להכיר בתחולת החוק

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

גם על פרסומים ברשת, תוך התאמה לנסיבות ובהתחשב במשקלו המיוחד של חופש הביטוי ברשת, שהפכה ל"כיכר העיר החדשה", הנגישה וזמינה להבעת והחלפת דעות, לקהלים רחבים ומגוונים, ובהם אוכלוסיות מוחלשות, שבעבר זכו פחות לממש את זכותן לחופש ביטוי. בהתאמה, ובהתחשב במעמדו הרם של חופש הביטוי, באינטרס הציבורי לקיומו של שיח חופשי ברשת, ובמאפייניו הייחודיים של שיח זה, נקבע כי יש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאות לגיטימית וחופשית ברשת (רע"א 1239/19 שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ (8.1.2020) (להלן: עניין שאול); וראו גם: רע"א 4447/07 מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (25.3.2010) (להלן: עניין מור), בעיקר בפסקה 18 לפסק הדין).

11. בענייננו, כאמור, הפרסום הנדון הוא תגובה לפוסט שפורסם ברשת הפייסבוק – במסגרתה כתב הנתבע: "שטן של בנאדם".

זה המקום לציין, כי צפייה בסרטון מעלה כי אכן אין מדובר בתיעוד מלא של האירוע, אולם במסגרת תיעוד זה, נצפה בתחילה דין ודברים המתנהל בין שוטר (שכאמור ספק אם ניתן לזהותו) לבין אדם מבוגר, במהלכו מפעיל השוטר כוח על האזרח, שעה שהוא מבקש לקחתו לניידת, מה שמסתיים לבסוף בנפילתו של האיש לשיחים. ברי כי לא ניתן לקבוע, על סמך צפייה בסרטון – שהוא כאמור חלקי ואף לא נשמע בו המלל המוחלף בין השוטר לאזרח – האם הכוח שהפעיל השוטר היה בלתי סביר בנסיבות. עם זאת, ניתן להיווכח שאכן הופעל כוח שזו הייתה תוצאתו, וכי האזרח עצמו בשום שלב לא פעל באלימות או הפעיל כוח כלפי השוטר. אוסיף, כי עפ"י הפוסט המקורי, פונה האזרח לאחר מכן לבית החולים.

12. ההלכה הפסוקה הכירה בכך, שתגובה לפוסט בפייסבוק בהחלט יכולה להוות "פרסום" כמשמעותו בחוק, הגם שנראה כי יש לבחון כל מקרה בנסיבותיו, בהתחשב בתוכן התגובה הספציפית, ובשים לב למאפיינים הייחודיים המבחינים את התגובה מתצורות אחרות של פרסום (השוו לפסק דיני בתא (ראשל"צ) 29290-01-20 עו"ד עדי בן חור נ' עו"ד חמוטל ורד פז (16.8.2020), וראו הפסיקה הנסקרת שם).

בענייננו, לא טען הנתבע כי אין מדובר ב"פרסום", ולפיכך אין צורך להידרש לשאלה זו.

13. עמדתי היא, כי אף שהאמירה "שטן של בן אדם" כשלעצמה היא אמירה בוטה, אשר עלולה להשפיל אדם ולבזותו בעיני הבריות - הרי שבחינת הפרסום על רקע הקשרו ומאפייניו כתגובה ברשת הפייסבוק, ובהתחשב בתכליתו של חוק איסור לשון הרע ובאיזון החוקתי המתחייב בנסיבות העניין, מובילה למסקנה כי אין מדובר בפרסום אשר יש להטיל אחריות בלשון הרע בגינו.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

מדובר בתגובה דלת מלל, אשר עיקרה בהדהוד והעצמה של הפוסט המקורי, שמתח בעצמו ביקורת על התנהלות המשטרה (יוער, כי הפוסט המקורי לא צורף במלואו, אולם מחלקו שצורף עולה, כי הוא כלל ביקורת נוקבת (גם אם נוסחה במילים עדינות יותר) על התנהלות המשטרה, כפי שמשתקפת מן הסרטון, לטעמו של המפרסם ("ככה מתייחסת המשטרה לאיש מבוגר פעיל ימין על שדיבר ברמקול. האיש נמצא עכשיו בבית חולים")). עצם פרסום התגובה אמנם יכול להביא להגדלת תפוצת הפרסום המקורי, אך אין זו תכליתו ואין הדבר נעשה באופן אקטיבי אלא רק בהשפעה העקיפה על פעולת האלגוריתם של הרשת החברתית (השוו: עניין **שאול**, בפסקה 46 לפסק הדין, סיפא).

נושא הפוסט והתגובה – ביקורת ציבורית על אלימות משטרתית בכלל, ואלימות משטרתית באכיפת ההגבלות שהוטלו בתקופת הקורונה בפרט – הוא נושא בעל חשיבות ציבורית משמעותית. לא יכולה להיות מחלוקת של ממש כי זהו נושא שראוי וחשוב לעורר ולעודד לגביו שיח חופשי ומוגן ככל הניתן ממגבלות וחסמים. הבמה הטבעית והנגישה ביותר לניהולו של שיח חשוב זה היא ברשתות החברתיות, אשר בהן לכל אחד מן המשתתפים – לרבות אלו המשתייכים לשולי החברה, הרואים עצמם לא אחת (בצדק או שלא בצדק) קורבנות לאותה התנהלות שכלפיה מופנית הביקורת, ואשר עד לפני שנים לא רבות קולם כמעט ולא נשמע – האפשרות והזכות להביע את דעתו. הדינמיקה במסגרתה מועלה לרשת סרטון המהווה בסיס לדיון, אליו מגיבים המשתתפים בהיזון חוזר – היא טבעית ובאופן כללי אף מבורכת. אין ספק, כי הטלת אחריות בלשון הרע בגין התבטאויות המובאות בתגובות בשיח מעין זה עלולה להרתיע רבים מן המשתתפים בשיח ולפגוע בו אנושות.

אין לכחד, כי רבות מן התגובות הן בשפה ירודה, בלשון משתלחת ולעתים במילים בוטות. ואולם, כפי שהוטעם בפסיקה לא אחת, עיקר תכליתו של חופש הביטוי להבטיח הגנה דווקא לביטויים קשים ומעוררי מחלוקת (ראו: עניין **הרציקוביץ'**, בפסקה 2 לחוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) ריבלין; והשוו לדבריו ברע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר** (12.11.2006) (להלן: עניין **בן גביר**), פסקה 33). יתר על כן, יש להישמר מפני סיווג הדיבור על פי סגנונו, אשר "עשוי לייחד את חופש הביטוי למיטיבי הדיבור ולצחי הלשון לבדם. חופש הביטוי צריך שיהיה שמור גם לעלגי הלשון, שהם תכופות גם קשיי היום" (שם, וכן בעניין **מור**, בפסקה 15, על הפסיקה הנזכרת שם). לפיכך, קיים אינטרס ציבורי חשוב בעידודו של שיח זה ו"יש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאויות לגיטימיות וחופשית ברשת האינטרנט" (עניין **שאול**, פסקה 38 לפסק הדין, על הפסיקה הנזכרת שם).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

עוד יצויין, כי הגם שהביטוי בחר הנתבע לעשות שימוש אכן בוטה, הרי שבבחינה אובייקטיבית של תוכן הפרסום, בהתחשב בטיבו ובהקשרו (תגובה לקונית הטובעת ב"ים" של תגובות דומות), נראה כי הקורא הסביר יפרשה כהבעת דעה לגיטימית ולא מעבר לכך, וסביר כי לא ייחס לה משקל מיוחד.

אעיר, כי הצדדים היו חלוקים בשאלה אם יש לראות בתובע "דמות ציבורית" אשר הפסיקה נוטה לפרוש הגנה רחבה על דברי ביקורת המופנים כלפיה בעניין ציבורי. בעניין זה, קיימת מחלוקת בפסיקה אם בחינת העניין הציבורי ומעמדו של התובע כאיש ציבור נבחנים בשלב הבחינה האם מדובר בפרסום לשון הרע או שמא רק בשלב תחולת ההגנה (ראו, למשל, ע"א 3322/16 איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל (30.4.2017)). כך או כך, עמדתי היא, כי אף שהתובע אינו נבחר ציבור ואף לא עובד ציבור בדרג בכיר, הרי שבנסיבות העניין, ובהתחשב בעובדה שהביקורת שהושמעה במסגרת השיח שהתנהל בעקבות פרסום הפוסט המקורי, לא הופנתה כלפיו באופן אישי ושמי אלא כלפיו בהיותו שוטר, וכלפי אופן טיפולה של המשטרה באירועים מעין אלה, תוך התייחסות למקרה זה כדוגמא – הרי שבהחלט יש מקום לפרוש הגנה רחבה אף על ביקורת זו. זאת, גם אם עוצמת ההגנה והיקפה אינם זהים להגנה שתיתן לביקורת המופנית כלפי אנשי ציבור מובהקים, כגון נבכרי ציבור או נושאי משרות בכירות.

14. מאפיינים נוספים של נסיבות הפרסום תומכים אף הם במסקנה שבאיזון החוקתי בין הפגיעה האפשרית בשמו הטוב של התובע ובין חשיבות ההגנה על חופש הביטוי אין מקום במקרה זה להטלת אחריות בלשון הרע בגין הפרסום. אם עמדתי קודם על חשיבות ההגנה על חופש הביטוי בהתחשב בנושא השיח, משתתפיו והפלטפורמה בה הוא מתבצע; הרי שגם בצד השני של המשוואה, של עוצמת הפגיעה בשמו הטוב של התובע, נראה כי נוטה הכף לטובת הכלת הביטויים (אף הקשים שבהם) והגנה על חופש הביטוי.

זאת, בין השאר, בהתחשב במאפייניה של תגובה ברשת, עליהם עמדה ההלכה הפסוקה אשר קראה ליישם בזהירות את דיני לשון הרע על סוג זה של פרסומים, ובהם – ריבוי התגובות, באופן הגורם לכך שהתגובה הנדונה "נבלעת בהמוך", המשקל המועט הניתן להתבטאות כפועל יוצא של הפלטפורמה, הנגישות של הנפגע עצמו ושוחרי טובתו לאתר והיכולת להגיב בזמן ובמקום בו מתנהל השיח (עניין מור, פסקה 18 לפסק הדין) – מאפיינים אשר באים לידי ביטוי ביתר שאת בענייננו, בהתחשב בריבוי התגובות (כ – 700 תגובות), ובעובדה שהתגובה הנדונה אינה ייחודית ואינה שונה או בולטת ביחס ליתר התגובות (אשר חלקן חריפות יותר וחלקן חריפות פחות).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

יתר על כן, אף שללא ספק התנהלותו של התובע, כפי שמשתקפת בסרטון, היא זו שהייתה מושא לביקורת הקשה שהוטחה במסגרת התגובה, הרי שכפי שכבר הזכרתי לעיל, התובע אינו נזכר בשמו - לא במסגרת הפוסט המקורי ולא באף אחת מן התגובות, ולא בהכרח ניתן לזהותו מן הסרטון. ברי, כי הנטל על התובע, מעבר להוכחת הפרסום, להוכיח כי אכן ניתן לזהותו מן הפרסום או מן הנסיבות החיצוניות האופפות אותו או משילובם של אלו, ובענייננו ספק אם עמד בנטל זה, ואולם, מכיוון שהנתבע לא טען שדין התביעה להידחות בשל כך, אין מקום להידרש לטענה זו. מכל מקום, העובדה שהתובע לא נזכר בשמו, ושעיקר הביקורת אינה מופנית כלפיו באופן אישי, אלא כלפי אלימות משטרתית באשר היא, מעמעמת את עוצמת הפגיעה בשמו הטוב, ומובילה למסקנה שבאיזון בין שתי הזכויות החוקתיות שעל הכף, בנסיבות נוטה הכף למסקנה כי ידו של חופש הביטוי על העליונה.

ודוק. אין בדברים אלו כדי לקבוע כי הביקורת שהוטחה במסגרת התגובה הייתה מוצדקת, וודאי שלא ליתן גושפנקא למילים הקשות בהן בחר הנתבע לעשות שימוש, אלא כי עפ"י האיזונים החוקתיים המתבקשים ויישומם בנסיבות המקרה, נוטה הכף למסקנה כי אין לראות בדברים משום פרסום לשון הרע שהחוק מטיל אחריות בגינו.

15. מעבר לכך אציין, כי אף אילו היה מקום למסקנה כי מדובר בפרסום לשון הרע, עמדותי היא, כי בנסיבות העניין היה מקום לקבוע כי הפרסום חוסה תחת הגנת תום הלב, הקבועה בסעיף 15(4) לחוק.

בעניין **שאל** עמד בית המשפט העליון על כך, שהמענה העיקרי לחששות הנובעים מן ההכרה בפעולות יומיומיות ברשתות החברתיות כפרסום העלול לגרור הטלת אחריות בלשון הרע (ובהם החשש מהגשת תביעות השתקה היוצרות אפקט מצנן כלפי התבטאות לגיטימית, החשש מפני הצפת בתי המשפט ועוד) מצוי במנגנונים מאזנים המובנים בחוק איסור לשון הרע, ובפרט באימוץ פרשנות תכליתית להגנות הקבועות בו, בשים לב לחשיבות שבקיום מרחב אינטרנטי פתוח שבו משתמשים יכולים לממש את זכותם לחופש הביטוי.

בענייננו, ההגנה הרלוונטית היא זו הקבועה בסעיף 15(4) לחוק, המגנה על פרסום שנעשה בתום לב והמהווה "הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות". בענייננו, אין כל מחלוקת כי התובע שימש בתפקיד רשמי ציבורי, וכי התגובה מהווה הבעת דעה על התנהגותו בתפקיד זה, כפי שמשתקפת בסרטון, ועל אופיו, מעשיו ודעותיו כפי שנתגלו באותה התנהגות. אמנם, הדעה הובעה במילים חריפות ("שטן של בן אדם"), אך אין הדבר מוציא אותה מכלל הבעת דעה, והתובע אף אינו טוען אחרת

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

(השוו עניין **בן גביר**, אשר אף שהושמעו בו שלוש דעות שונות, היה רוב (של כב' השופטים ריבלין ופרוקצ'יה) לדעה שהשימוש בביטוי "נאצי" מהווה הבעת דעה, והמחלוקת ביניהם הייתה בשאלה אם הבעת הדעה נעשתה בתום לב או חרגה מתחום הסביר).

יצוין, כי הביטוי בו עשה הנתבע שימוש, אשר נועד להביע סלידה ושאת נפש מהתנהלות התובע, כפי שנצפתה בסרטון, הוא אכן בוטה וצורם, אך אינו סבורה כי הוא חורג מתחום הסביר, כאשר גם שאלת הסבירות בהקשר זה נבחנת בהתחשב בכך שמדובר בתגובה ברשתות החברתיות (ותעיד על סבירות הביטוי השוואתו לרבות מתוך מאות התגובות האחרות – ראו, למשל, הדוגמאות המובאות בסעיף 12 לסיכומי הנתבע). מכאן, שחלה החזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק, לפיה הפרסום נעשה בתום לב, חזקה אותה לא עלה בידי התובע לסתור.

אדרבא, גם התובע עצמו טען בכתב התביעה, כי הפוסט המקורי הוא אשר - בהציגו מצג שווה חלקי ומגמתי (לטענת התובע) - גרם לאנשים רבים שנחשפו לו להתבטא בצורה קשה נגד התובע. הנה כי כן, אף מטענות התובע עצמו עולה, כי הנתבע פעל בתום לב, בהתאם למצג אליו נחשף, ואשר ספק אם בנסיבות יש מקום להטיל עליו אחריות לבדיקתו באופן יסודי, מעבר לצפייה בו (השוו: עניין **שאול**, בפסקה 60).

למען הסר ספק אבהיר, כי גם הקביעה לפיה פרסום נעשה "בתום לב" כמובנו בחוק איסור לשון הרע, אין פירושה כי הפרסום היה ראוי, ובוודאי שאין בה כדי לומר כי הייתה הצדקה עניינית למלים הקשות בהן התנסח הנתבע, אלא כי עפ"י האיזונים החוקתיים המתבקשים ויישומם בנסיבות המקרה, נוטה הכף לטובת תחולת ההגנה.

16. העולה מן המקובץ, כי גם אם ייקבע כי התגובה מהווה פרסום לשון הרע כמשמעותו בחוק, הרי שיש לקבוע כי הפרסום חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 15(4) לחוק, כך שדין התביעה בגינו להידחות.

17. יודגש, כי מסקנתי, כי אין מדובר בפרסום לשון הרע כמשמעותו בחוק, או כי הפרסום חוסה תחת הגנת החוק, נכונה לעניינו של תיק זה ולאיוון החוקתי המתחייב בין הזכות לשם טוב לחופש הביטוי בנסיבותיו, בהתחשב בתוכן התגובה ובמכלול נסיבות העניין המפורטות לעיל. ברי, כי בשום אופן אין לפרש את הדברים כהיתר להשתלחות בשוטרי משטרת ישראל – אשר אין צריך לומר כי ככלל, עושים רובם ככולם את עבודתם נאמנה לרווחת הציבור ובטחונו. אף אין משמעות הדבר, כי ככלל יהיו תגובות משתלחות כאלו מוגנות מפני הטלת אחריות בלשון הרע, אלא שכל מקרה יש לבחון בהתאם לנסיבותיו.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 57183-08-20 גאנם נ' גבאי ואח'

18. לאור התוצאה אליה הגעתי בהתחשב בנסיבות הקונקרטיות של ענייננו, לא מצאתי להידרש לטענות נוספות, כלליות יותר, שהעלה הנתבע (כמו גם האגודה לזכויות האזרח), ואשר לא זכו לדיון וליבון מעמיק לפניי, לרבות הטענה כי מדובר בגל תביעות השתקה, הטענה לשימוש לרעה בהליכי משפט בהגשת תביעה בררנית, משמעות ריבוי התביעות מסוג זה אשר הוגשו ע"י ב"כ התובע, וכיוצ"ב.

19. סוף דבר, התביעה נדחית.

התובע יישא בהוצאות הנתבע ובשכר טרחת עו"ד בסכום כולל של 5,000 ₪.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ' תשרי תשפ"ב, 26 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.

כרמית בן אליעזר, שופטת

